

Dzięk

12 stron
cena 10 gr

Pomocza

DRAZ WYDAWNICTWA: DZIEŃ GRUDZIĄDZKI ILUSTROWANY — DZIEŃ BYDGOSKI ILUSTROWANY — GAZETA GDANSKA
DZIEŃ KOCIEWSKI — GŁOS NIESZAWSKI (DZIEŃ CIECHOCIŃSKI) — GAZETA MORSKA ILUSTROWANA
DZIEŃ TCZEWSKI ILUSTROWANY — DZIEŃ CHEŁMINSKI — GAZETA MOGILEŃSKA — — — —

REDAKCJA: Toruń, ul. Bydgoska 56, telefony 29-90, 29-01, 29-02, 29-60 (nocny). — ADMINISTRACJA: Toruń, ulica Bydgoska 56, telef. 29-70 (kierownik administracji). — FILIA ADMINISTRACJI: Toruń, ulica Szeroka 42 I. piętro, telefon 29-80 — P. K. O. 206.874.

W dniu Imienin Wodza Narodu

Marszałek Edward Śmigły - Rydz

Wielkość Józefa Piłsudskiego i cel główny „epoki Piłsudskiego“ ujął Edward Śmigły Rydz w bardzo lapidarnie, a głębokie słowa:

— „Czego chciał Komendant? Chciał, by Polska była wielka i silna, chciał, by była wielka granicami i wielka wpływami i autorytetem w świecie. Komendant chciał wielkiej Polski, a myśmy maszerowali tam, gdzie on Jej szukał“.

W pierwszym szeregu tych maszerujących był — Edward Śmigły Rydz. Przemaszerował całą drogę: od mroków niewoli do świtu wolności — i od świtu wolności do blasku wielkości i potęgi.

Jakżeż daleką była ta droga! I jakież siępiętrzone trudności! Jakiegoż wysiłku fizycznego i hartu ducha wymagała!

Premaszerował ją Edward Śmigły Rydz. Premaszerował najwyższym wysiłkiem fizycznym i najwyższym hartem duchowym.

Już w zaraniu swej młodości wkracza na tę drogę. Już jako uczeń gimnazjum w Brzeżanach. Już wtedy — jak to w wiele lat potem zawrze — słowa — uświadamia sobie, że maszeruje „po śladach, pozostawionych przez dawne pokolenia, które miały w swych kościach szpik lwa i miały ambicję być wielkimi“. Już jako student wszechnicy przemierza wszystkie etapy i wszystkie wcielenia idei Czynu: Związek Walki Czynnej, Strzelec, poznanie w teorii i praktyce nowoczesnej wiedzy o wojnie. A wreszcie moment zwrotny, przełomowy: wojna światowa i — Legiony, pierwsze formacje wojska polskiego, walczącego w imię Niepodległości, pierwsze stwierdzenie wobec świata całego, że naród polski zgłasza swe prawo do wskrzeszenia Państwa i przekreślenia półtorawiecznej przerwy w swym bycie państwowym.

Od tego momentu osoba Edwarda Śmigłego Rydza jest najściślej sprzężona z wszystkimi poczynaniami, zmierzającymi do wywalczenia wolnej Polski, a po wskrzeszeniu Państwa do wywalczenia granic Polski.

Sześćdziesiąt lat ten okres, pełen dramatycznych wydarzeń, widzący go, poprzez tragedie roku 1917-go, poprzez bohaterstwo P. O. W., poprzez dwuletnie zmagania o granice Państwa, znacznie wywołaniem Wilna, dotarciem nad Dźwinę, wyprawą kijowską, zwycięską ofensywą z nad Wieprza poprzez Niemen do wschodnich krańców dzisiejszej Polski — sześćdziesiąt lat ten okres w życiu Edwarda Śmigłego Rydza wynosi GO na czoło walczącego o Polskę pokolenia: od dowódcy batalionu w Legionach do dowódcy potężnej grupy armii. Sześćdziesiąt lat ten okres stwarza Wodza, w którego „wypróbowane ręce“ Józef Piłsudski mógł

złożyć całe brzemie odpowiedzialności w poczuciu, że odpowiadając, przystąpił swym zastępcą, sprosta każdemu, choćby najtrudniejszemu zadaniu.

Następuje po tych sześciu prze-

szło latach walk i zmaganej, wrócić, era pokoju, oraz skupionej, mrociej, pracy nad stworzeniem fundamentów zabezpieczających Państwo na przyszłość. Filarami, na których się oprzeć

musi Polska, są jej siły zbrojne, Edward Śmigły Rydz pracuje przy układaniu i wzmacnianiu tych filarów. Zdala od rozgwaru życia, zdala od przetargów i przeobrażeń politycznych, na które Polska jest narażona. Wie Józef Piłsudski, że ten, w którego ręce jeszcze w Legionach mógł złożyć swe zastępstwo, jest twarzą mocną i niezastąpioną, jest zespołem doświadczeń i hartu, jest autorytetem i energią twórczą, stwarzającą wartości realne i pozytywne. Ale o te wartości przecież chodziło, gdy po zwycięskich bojach przyszło zorganizować wielką armię narodową, instrument pokoju, a zarazem gwaranta bezpieczeństwa na przyszłość.

Aż wreszcie nad Polską rozpostarł się tragiczny mrok wieczoru, w którym serce Twórcy Niepodległości bić przestało...

I wtedy to inspektor armii, generał Śmigły, z rozkazu z Józefa Piłsudskiego, pracujący nad umocnieniem zębów naszej siły zbrojnej, obejmuje spuściznę ideową po TYM, który GO już w Stanowisku Wodza Naczelnego i buława marszałkowska stają się zewnętrznym, widomym znakiem tego, że wykonawcą testamentu ideowego po Twórcy Niepodległości zostaje Edward Śmigły Rydz, że obejmuje rząd dusz w Polsce, że obarcza się wielkim brzemieniem odpowiedzialności za „obronę Polski“ i „podciągnięcie jej wzwyż“.

Dzisiaj, gdy Marszałek Śmigły Rydz obchodzi dzień swego święta, cała Polska łączy się w uczucie miłowania dla Wodza i karnego posłuchu dla JEGO rozkazów, z których każdy jest przepojony jednym: wolą potęgi Polski.

Marszałek Śmigły-Rydz na tle orła strzeleckiego.
Kompozycja art. malarza Juliana Zelka - Grudziądz

Józef Piłsudski o Rydzu-Śmigłym

KONARY.

— Żołnierze!

„Wśród mnóstwa bohaterkich czynów, dokonanych przez poszczególnych żołnierzy w czasie tych zmiennej co do szczęścia bo- jów, zaznaczyć chcę w swym rozkazie te, które na szczególnie uwzględnić zasługują.“

„Major Śmigły-Rydz, wzięwszy na siebie zadanie, najczęściej nie odpowiadające, ani jego stopniowi, ani zdolnościom, niezwykle przykre pod względem moralnym, lecz złożone w bojach o lasy Kozinicki nowe do- wody niezwykłego męstwa i spokoju przy największym niebezpieczeństwie. Majorowi przede wszystkim przypisuję, że III batalion nie ugiął się przy spełnieniu zadania przewyższającego znacznie siły moralne przeciętnego żołnierza...“

5 czerwca 1915 roku.

Żołnierze!

„Specjalnie dziękuję pułkownikowi Rydzowi - Śmigłemu, któremu wypadło w najcięższych warunkach prowadzić brygadę

za siłę woli i hart, wykazany w tych chwilach, za sławę, którą okrył nas wzięciem Jabłonki i Kukli.“

W grudniu 1915 r.

KRAKÓW.

Drogi Kolego!

W tej chwili myśl moja błądnie ku Wam wszystkim, towarzysze bronili z całego szeregu Wam tej chwili triumfu idei naszej, a pisząc do Was, Kochany Pułkowniku, wiem, że piszę do wszystkich swych współpracowników i kolegów bez różnicy stopnia.

Sądzę, że żołnierz polski w tej światowej wojnie znajduje nareszcie Ojczyznę w postaci własnego rządu i własnego wojska. Zdaniem moim dymisję Wasze powinny być teraz cofnięte, a z tą chwilą należy prawa służby żołnierskiej powinny być w całej rozciągłości przez Was stwierdzone.

Kochany Pułkowniku!

Ufając głęboko Waszemu taktowi, który tak głęboko zawsze cenilem, zwracam się do Was, abyście zechcieli wśród

wojska być rzecznikiem mych uczuć i wyrazić moją opinię w tej sprawie.

5 listopada 1916 r.

Serdeczne uściśnienia łącznie
Józef Piłsudski.

W DNIACH SIERPNIOWYCH 1920 ROKU.

„W duszy rachowałem, pomimo, że rozkaz brzmiał inaczej, że gen. Rydz - Śmigły, na którego zadanie to spadło, potrafił sięgnąć na miejsce koncentracji najwyższej jedną dywizję i jedną brygadę jazdy.“

O drugiej dywizji, której również nakazałem marsz ku północy, zabroniłem nawet sobie marzyć.

Nic więc dziwnego, że od 6 do 12 sierpnia gorączkowo śledziłem, jak się ten manewr tak ryzykowny i niepewny udaje.

Gen. Rydz - Śmigły rozwiązał swoje zadanie w sposób nader wzajemny. Operację jego i działania dwóch dywizji, 1-ej i 3-ej, stanowią jedną z najchlubniejszych kart, jaką armia posiada.
Rok 1920.

Triumfalny wjazd Mussoliniego do stolicy Libii

Benгази, 17. 3. (PAT). Mussolini rozpoczął poniedziałek od zwiedzenia sanktuarium poległych faszystów, po czym udał się do miejscowego Domu Faszy-

Wjazd Mussoliniego i jego świty do stolicy Libii we wtorek wieczorem ok. godz. 20 zamienił się w **triumfalny ingres**. Niezmierzone tłumy wyległy na

domów iluminowanych było w sposób pomysłowy. Uroczystości wjazdowe były transmitowane przez wszystkie radiostacje włoskie.

W środę Mussolini dokonał otwarcia targów trypolitańskich.

Mussolini otworzył targi trypolitańskie

Trypolis, 17. 3. (PAT). Dziś Mussolini dokonał tu otwarcia targów trypolitańskich. W czasie uroczystości nad terenem targów przelatywały eskadry samolotów w formacjach czwórkowych. Ze specjalnego miejsca Mussolini wygłosił przemówienie, w którym przypominał, iż w okresie od 1926 r., tj. od ostatniego jego pobytu w Libii nastąpiły pełne chwale wydarzenia. Dyrektywy Rzymu były mądre i metodyczne

Po przybyciu do Libii Mussolini dokonał otwarcia pierwszej części wielkiej autostrady, która prowadzić będzie wzdłuż całego wybrzeża Libii.

stów, gdzie został powitany przez organizacje młodzieży włoskiej i arabskiej. Następnie Mussolini szczegółowo zwiedził **wspaniałą katedrę** tutejszą.

Około południa szef rządu włoskiego w otoczeniu świty i dziennikarzy udał się **w dalszą drogę**, zatrzymując się za miastem w lasku eukaliptusowym w pobliżu grot Del Lete, głośnych z niezrównanych efektów akustycznych. Zwiedzono je na łodziach po czym Mussolini niespodziewanie zmienił trasę podróży i odwiedził lotnisko wojskowe w eBnina, w odległości 24 km. W drodze powrotnej w okolicy Ghemines Mussoliniemu złożyło hołd 200 osób urzędników włoskich powincji Benгази. Odtąd podróż kontynuowano wśród nieustannych manifestacji tłumów i ludności tubylczej, ustawionych wzdłuż autostrady.

Koło Suani Ticca delegaci arabscy wręczyli szefowi rządu włoskiego dary ludności w postaci worków cukru i ryżu. We wszystkich osadach arabskich, przez które przejeżdżał orszak Mussoliniego, duchowni muzułmanie witali go przemówieniami holdowniczymi.

Pod wieczór opuszczono terytorium Cyrenaiki i przekroczono granicę Sirty. O godzinie 20 orszak przybył do Arae Philenorum, gdzie dokładnie w połowie długości Littoraneo wzniesiono wspaniały łuk triumfalny. Mussolini wysiadł z samochodu i przeszedł pod łukiem pieszo, odbierając honory wojskowe batalionu libijskiego z orkiestrą. Na noc zatrzymano się w obozie, rozbitym na piaskach pustyni. Następnego dnia podjęto podróż i wśród nieustannych manifestacji ludności przebyto w bardzo pośpiesznym tempie przestrzeń 300 km., dzielących łuk triumfalny od Trypolisu.

Czy wiecie że...

Do Instytutu Medycznego w Baltimore w Stanach Zjednoczonych uczęszcza pewien młody chłodek, nazwiskiem L. Jest to niewątpliwie najkrótsze nazwisko na świecie.

Do miasta Hadina w Ameryce nadszedł list, wysłany 20 maja 1874 roku z fortu Mollburg w Baltimore. Stwierdzono, że list przeleżał przez pomyłkę w szafie archiwalnej wojskowej, obecnie został on doręczony siostrze wysyłającego, 84-letniej staruszce. Kopertę ze stemplami pocztowymi kupił za duże pieniądze pewien filatelista.

Herbata, znana na Dalekim Wschodzie od bardzo dawnych czasów, dociera po raz pierwszy do Europy w r. 1510. Przyniósł ją okręty Holenderskiego Towarzystwa Wschodnich Indyj. Francja poznała herbatę w r. 1636, Rosja — w 1638, a Anglia w 1650 r. Pierwszą wzmiankę o herbatce w Polsce podaje Jędrzej Kitowicz, pisząc, że sprowadzono ją na dwór króla Jana III w r. 1680.

Pijawka może głodować cały rok. Przed tym jednak wypić musi krew równą jej wadze w 5-krotnej ilości, krew przetrwała 6 miesięcy, potem uzyskuje takie zapasy tłuszczu, że może, jak wspomnieliśmy, rok głodować.

O tym, że woda jest pożywna, świadczy to, że człowiek o samej wodzie może żyć 30 dni, koń 25, kot 20, pies 30 dni, a żółw bez pokarmu i bez wody dołero po 2-3 latach umiera.

Mussolini w towarzystwie marszałka Balbo dokonuje przeglądu wojsk kolonialnych w Tobruk.

spotkanie i zapelnily ulice, wodace do palaca gubernatora generalnego, a wszystkie gmachy publiczne i wiekszość

stosowane przez wszystkich gubernatorów, zwłaszcza w okresie gubernatorstwa marsz. Balbo.

W zamian za co

Niemcy chcą uznać nienaruszalność Belgii?

Berlin, 17. 3. (PAT) Według informacji prasy główne zasady memorandum rządu Rzeszy są następujące:

1) Niemcy uważają, że najlepszym sposobem zapewnienia pokoju nad Renem byłoby zagwarantowanie granicy niemiecko-francusko-belgijskiej drogą bezwzględnego wyrzeczenia się wojny przez wszystkich zainteresowanych i wystąpienia Anglii i Włoch w roli gwarantów. Niemcy przeciwne są natomiast żądaniu Anglii w sprawie wzajemnego zagwarantowania jej nienaru-

szalności, jak również zawarcia pomiędzy sygnatariuszami przyszłego układu reńskiego paktów o wzajemnej pomocy.

2) Niemcy trwają na zasadniczym stanowisku, że sojusz francusko-sowiecki jest sprzeczny z ideą Lokarna. Występują jednak nie tyle przeciw samemu paktowi Paryż-Moskwa, ile przeciw protokołowi dodatkowemu, który przewiduje zobowiązanie wzajemnej pomocy. Niemcy są zdania, że utrzymanie tych postanowień równałoby się w praktyce żądaniu wyrzeczenia się przez

Niemcy w stu procentach agresji w stosunku do Francji, a pozostawiałoby jednocześnie własnemu uznaniu Francji decyzję, kiedy i w jaki sposób mogłaby ona wystąpić przeciw Niemcom na korzyść Z. S. R. R.

3) Jeżeli chodzi natomiast o inne układy o wzajemnej pomocy, rząd niemiecki byłby skłonny zgodzić się na ustalenie zakresu i rodzaju płynących z nich gwarancji w zależności od wchodzącego w grę paktu.

4) W związku z tym Niemcy uważają za rzecz decydującą, kto ma określać napastnika w wypadku t. zw. wyjątku od zasady nieagresji i żądają skutecznej gwarancji w tym kierunku, że decyzja w sprawie wyjątku zostanie usunięta z zakresu oceny stron, biorących udział w ewentualnym konflikcie. Niemcy nie precyzują tej sprawy dokładnie, czekając na wnioski innych uczestników rokowań.

5) W sprawie Belgii Niemcy proponują uznanie niezależności i integralności Belgii przez wszystkich kontrahentów, w zamian za co Belgia zobowiązałaby się do niepopiekania wojskowego żadnego z gwarantów w razie konfliktu.

Zgon Austena Chamberlaina

87-letniego ministra spraw zagr. Anglii

Londyn 17. 3. (PAT). Austen Chamberlain w ostatnich czasach nie opuszczał swej rezydencji z powodu lumbago. We wtorek czuł się znacznie lepiej, o godz. 18 wstał z łóżka i udał się do biblioteki, ale wkrótce zupełnie nieoczekiwanie nastąpił atak sercowy. Sędziwy mąż stanu zmarł po upływie kilku minut, nie odzyskawszy przytomności. Austen Chamberlain liczył 73 lata.

Sir Austen Chamberlain urodził się w roku 1863 jako najstarszy syn wybitnego polityka konserwatywnego Józefa Chamberlaina. Wybrany został do Izby Gmin w roku 1892 i w ciągu swej kariery politycznej zajmował szereg wybitnych stanowisk. W roku 1902 był ministrem poczty, dwukrotnie był kanclerzem skarbu — w roku 1903—1906 i w 1919—1921. W roku 1915—17 był ministrem do spraw Indii. W czasie wojny w roku 1918 był członkiem gabinetu wojennego. W latach 1921—22. jako lord tajnej pieczęci, był liderem konserwat. w Izbie Gmin. Od listopada 1924 do czerwca 1929 zajmował stanowisko ministra spraw zagranicznych.

W rządzie narodowym przez pierwsze 3 miesiące, to zn. od sierpnia do października 1931 był pierwszym lordem admiralacji. Chamberlain był jednym z czołowych polityków konserwatywnych i cieszył się, — zwłaszcza w ostatnich latach, olbrzymim au-

torytetem, zwłaszcza jeśli chodzi o zagadnienia polityki zagranicznej. Był wielkim przyjacielem Francji. Słynne jest jego powiedzenie: „Kocham Francję jak kobietę”.

Lloyd George, otrzymawszy wiadomość o zgonie Chamberlaina, powiedział: „Jestem przygnębiony. Austen Chamberlain był jednym z najuczciwszych i najbardziej prawych ludzi, jakich spotkałem w życiu”.

Kanclerz skarbu Neville Chamberlain na wiadomość o śmierci brata natychmiast opuścił Izbę Gmin.

Katastrofa na stokach Aconcaguy

Tragiczny koniec wyprawy wysokogórskiej

Buenos Aires 17. 3. (PAT). Zorganizowana przez dziennik chilijski „El Mercurio” wyprawa na szczyt Aconcagua zakończyła się tragicznie. Ekspedycja, złożona z pięciu członków, została zaskoczona przy schodzeniu ze szczytu na wysokości 6.400 mtr. burzą gradową, a następnie nawalną śnieżną. Szalejący wicher z szybkością 200 km na godzinę uniósł poszczególnych członków ekspedycji w różnych kierunkach, wskutek czego stracili pomiędzy sobą wszelki kon-

takt. Radiotelegrafista ekspedycji zdołał ostatnim wysiłkiem woli wezwać pomocy.

Wysłane na pomoc z Chili i Argentyny ekspedycje ratunkowe zdołały odnaleźć 3-ch członków eksped. z których 1 oślepił i ogłuch, II odmroził sobie nos i nogi tak strasznie, że musiano mu amputować nos i stopę, III wyszedł bez żadnych poważniejszych uszkodzeń. Dwóch członków ekspedycji zginęło bez śladu

Litwinow i Tuchaczewski będą reprezentować Sowiety na uroczystościach w Londynie

Londyn, 17. 3. (PAT) Oficjalnie ogłoszony został skład delegacji, która reprezentować będzie rząd sowiecki na uroczystościach koronacyjnych w Londynie. Na czele delegacji stać będzie komisarz Litwinow, któremu towarzyszyć będą jako delegaci ambasador sowiecki w Londynie Majski i szef sztabu armii czerwonej marszałek Tuchaczewski.

Depesze w paru słowach

Pierwszy polski stały kinoteatr w Nowym Jorku. W Nowym Jorku otwarto pierwszy stały polski kinoteatr pod nazwą „Chopin-Theatre”. Działalność swą rozpoczął teatrzyk wyświetleniem filmu polskiego.

Słynne największe kąpielisko niemieckie Baden-Baden otrzymało surowy zakaz przyjmowania gości niearyjskich. Surowe instrukcje zamknęły podwoje kąpieliska również przed kategorią gości „półaryjskich”.

— Podróż w wannie. Kolejne amerykańskie wprowadziły ciekawą innowację, przyjętą z entuzjazmem przez podróżnych. Pociągi kursujące na linii New York — San Francisco zaopatrzone w specjalne wagony-pływalnie. Uciążliwą podróż przez nowy kontyngent można zatem odbywać „pływając” pod promieniami lampy kwarcowej.

Głośnie i płyty zamiast dzwonów na wieży kościelnej. W kościele Notre Dame w Roubaix uruchomiono oryginalną „dzwonicę”. Zamiast kosztownych dzwonów zainstalowano na wieży głośnie, połączone z wzmacniaczami elektrycznymi i systemem urządzenia gramofonowego. Wystarczy w zakrytej nacisnąć kontakt, by z wieży popłynęła cudowna melodia najsłynniejszych dzwonów nagranych na płyty.

— Rosyjskie przekleństwa na indeksie. — Min. spraw wewnętrznych na Litwie ogłosił rozporządzenie dotyczące spokoju i moralności publicznej. Zwalczane jest również pożądanym używanie „soczystych” określeń ze słownika rosyjskiego. Za jeden taki — popularny u nas jeszcze zwrot — grozi kara do 1000 litów.

— Dożyła 116 lat. W miejscowości San Jose w Urugwaju zmarła Hiszpanka Isabe Gil, licząca 116 lat. Śmierć nastąpiła wskutek wyczerpania żywotnych sił organizmu.

— Samolot ks. Windsoru. Za cenę 6000 funtów szterlingów ks. Windsoru nabył nowy samolot. Jest to aparat dwusilnikowy typu Airspeed Enroy. Samolot może osiągnąć szybkość do 340 km/godz. zasięg lotu wynosi 1.200 km.

„Hackenkrentzy” na synagogach nowojorskich. Nieznani sprawcy wymalowali na ścianie synagogi w okolicy Central Parku w Nowym Jorku dwie olbrzymie swastyki. Władze wydały zarządzenie patrolowania okolic synagog nowojorskich.

Krew na ulicach Paryża

Smutny bilans starcia z komunistami i socjalistami na przedmieściach Clichy — 400 rannych - 7 zabitych

(x) Paryż, 17. 3. (Tel. wł.) Nocy ubiegłej, o godz. 11-ej doszło na ulicach paryskiego przedmieścia Clichy do krwawej bitwy między policją a komunistami i socjalistami. Po obu stronach użyto w walce broni palnej.

W walce padło 4 zabitych i 300 rannych. Wśród ciężko rannych znajduje się również szef gabinetu premiera Bluma, Andre Blumenthal. W walce z policją wzięło udział około 6000 ludzi.

400 rannych

(x) Paryż, 17. 3. (Tel. wł.) Z komunikatów Pomocy Lekarskiej wynika, że liczba rannych znacznie przekroczyła oficjalną cyfrę 300. Należy się liczyć z tym, że w zaciętych nocnych zranionych zostało 350 do 400 ludzi, wielu jednak z obawy przed odpowiedzialnością zwróciło się o pomoc do prywatnych lekarzy.

Paryż, 17. 3. (PAT) Prefektura policji komunikuje, iż podczas wczorajszych zajść w dzielnicy Clichy odniosło rany 157 policjantów. 3 umierzało w szpitalu policyjnym, 82 przeszedło na służbę, 57 odniosło lżejsze obrażenia.

Na przedmieściu Clichy

(x) Paryż, 17. 3. (Tel. wł.) Krwawe zajścia na przedmieściu Clichy wynikły na tle politycznym.

Partia społeczna, złożona z członków dawnego „Krzyża Ognistego“ pik. de la Rocque zwołała wielki wieś do kinoteatru „Olympia“ do Clichy. Policja, spodziewając się, że przy tej okazji może dojść do starć między komunistami i „krzyżowcami“ obstawiała kinoteatr silnymi posterunkami.

Koło godz. 10-ej wiecz. poczęli się gromadzić na ulicach prowadzących w stronę gmachu kina — komunisty. Po godzinie tłum urosł do paru tysięcy osób. Sytuacja stawała się coraz groźniejsza, bowiem tłum zaczął nacierać na policję, usiłując dostać się do sali kina. Policjanci powstrzymywali demonstrantów początkowo uderzeniami kolb, a gdy to nie pomogło, zwartym kordonem podeszli do bocznym ulic. Akcja policji stała się hasłem do

krwawej bitwy ulicznej

Komunisty uzbierali w znacznej przetrzeźni bruk i uzbierali w kamienie. Z pań podtrzymujących drzewa uliczne oraz z krat żelaznych i siatek, otaczających skwery utworzyli barykady, z których poczęli razić policję najrozmaitszego rodzaju pociskami: kamieniami, butelkami, kawalkami żelaza i innymi.

W pewnym momencie z tłumy padł strzał a za nim odezwały się dalsze.

Policja i gwardia ruszyły do ataku. Pierwsze salwy tłumy, oddane w powietrze, nie uspokoiły ich. Komunisty strzelali w dalszym ciągu.

Wśród tłumy pojawiło się kilku posłów komunistycznych. Przybył również słynny sekretarz partii komunistycznej Thorez, którego powitano okrzykiem: „Niech milicja robotnicza ruszy do ataku!“

Policja zażądała pomocy. Przybyłe posiłki poczęły prażyć tłum salwami. Demonstrantów zepchnięto w boczne ulice i około godz. 1-ej w nocy przywrócono względny spokój.

Na poboju

Do Clichy poczęły zjeżdżać liczne karetki pogotowia. Gmach merostwa został zamieniony na szpital prowizoryczny. Wśród 300 rannych znajduje się wielu, których stan jest bardzo groźny. Według pogłosek, nad ranem kilku zmarło.

W Clichy zapanował w nocy niejako stan oblężenia. Każdego przechodnia, który pojawił się na ulicy, zatrzymywano, legitymowano i rewidowano. Stan ten trwa i dziś

Spekulacja przedświąteczna

Przemysł, 16. 3. (PAT) W wielu sklepach skutkiem wzmoczonego ruchu świątecznego kupcy podnieśli ceny i usunęli dotychczasowe podnieśli, nie wywieszając równocześnie nowych. W związku z tym starostwo ukarało kilkudziesięciu kupców w trybie administracyjnym wysokimi grzywnami

Okolice placu ratuszowego są zamknięte przez kordon policji. Władze w dalszym ciągu prowadzą śledztwo i aresztowują uczestników zajść. Ogółem aresztowano dotąd około 200 osób.

Zniszczenia dokonane przez demonstrantów są ogromne. Wszystkie sklepy w okolicy kinoteatru „Olympic“ i merostwa mają wybite szyby oraz są częściowo zdemolowane. Bruki na ulicach zniszczone, wiele drzew wyrwano z korzeniami.

Rozruchy na przedmieściu Asniers

O tej samej mniej więcej porze, co i w

Clichy, doszło do identycznych, lecz mniej krwawych zajść na przedmieściu Asniers.

Różnej zaatakowane zostało przez kilkusiedmiu komunistów. Policja rozruchy zdołała stłumić w zarodku.

Podczas walk zraniono 23 osoby.

Paryż, 17. 3. (PAT) Zwłoki ofiar zajść w dzielnicy Clichy będą przewiezione do instytutu medycyny sądowej, gdzie będzie dokonana ich sekcja.

O godz. 11 min. Paul Faure oraz podsekretarz stanu de Tesson i Aubaud udali się do szpitala, gdzie znajduje się dyrektor gabinetu premiera Blumenthal. W walce z policją rannego nastąpiła znaczna poprawa.

Na szlakach przyjaźni polsko-rumuńskiej

Min. Angelescu u P. Prezydenta R. P.

Warszawa, 17. 3. (PAT) Pan Prezydent Rzeczypospolitej przyjął dziś na audyencji bawiącego w Warszawie rumuńskiego ministra oświaty p. Angelescu, który przybył na Zamek w towa-

rzystwie Ministra WR i OP prof. Świętosławskiego i posła rumuńskiego w Warszawie Zamfirescu.

Warszawa 17. 3. (PAT) Dziś o godz. 10 rano przybył do Ministerstwa WR i OP ru-

muński minister oświaty p. dr. Konstantyn Angelescu, wraz z towarzyszącymi mu osobami i złożył wizytę p. Ministrowi prof. dr. Wojciechowi Świętosłowskiemu.

W chwili tej wizyty pan minister Świętosławski udekorował sekretarza generalnego rumuńskiego Ministerstwa Oświaty p. Konstantego Kiritzescu krzyżem k'omandorskim (drugą klasę) orderu „Odrodzenia Polski“ i prof. dr. George Marinescu krzyżem oficerskim (czwartą klasę) orderu „Odrodzenia Polski“.

P. minister Angelescu oraz osoby towarzyszące mu wraz z ministrem Świętosławskim udali się następnie do Belwederskiego dziedzińca muzeum pamiątek po Marszałku J. Piłsudskim.

O godz. 10.50 goście rumuńscy zwiedzili publiczną szkołę powszechną nr. 191. Szkoła udekorowana była na cześć gości flagami o barwach narodowych Rumunii i Polski. W sali gimnastycznej szkoły oczekiwali przybycia gości nauczyciele, rodzice oraz działka szkolna.

Minister Angelescu obecny był na lekcji przyrody i lekcji robót praktycznych, po czym zwiedził szkołę.

Po audyencji u P. Prezydenta RP. min. Angelescu złożył wizytę p. Premierowi gen. Sławoj - Składkowskiemu i wicepremierowi spr. zagr. J. Szembekowi.

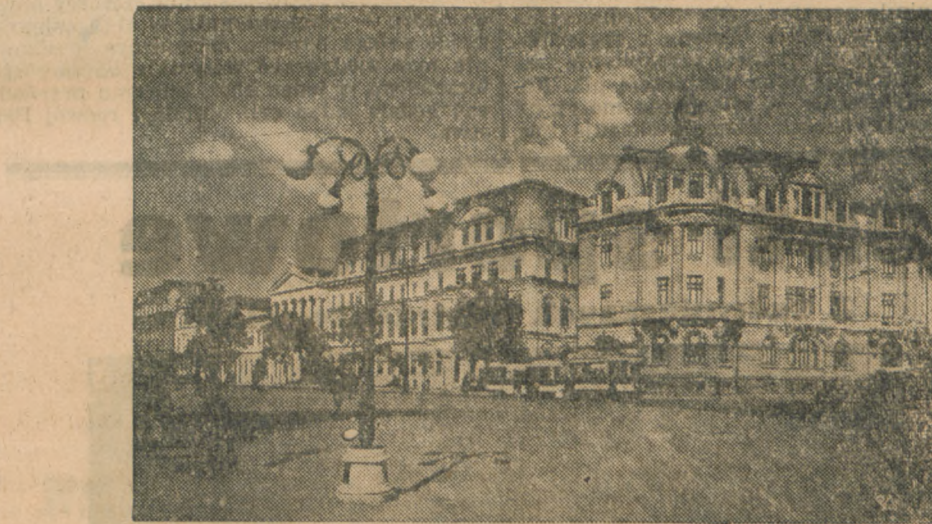
O godz. 14 min. Angelescu w obecności min. Świętosławskiego, posła rumuńskiego zamianego Żołnierza“.

Wystawa sienkiewiczowska w Bibliotece Narodowej

Warszawa, 17. 3. (PAT) Dziś o godz. 12 w poł. w Bibliotece Narodowej Józefa Piłsudskiego odbyło się uroczyste otwarcie wystawy ku czci Sienkiewicza. Otwarcie wystawy dokonał Pan Prezydent Rzplitej, przybyły w towarzystwie małżonki w obecności pani Marszałkowej Piłsudskiej, p. wiceministra WR i OP prof. J. Ujejskiego, licznych przedstawicieli władz i sfer naukowych oraz członków rządu Unii Polskich Związków Obrońców Ojczyzny, na której cele przeznaczony został dochód z wystawy. Pana Prezydenta R. P. oprowadzał po wystawie dyr. Biblioteki Narodowej Demby.

„Czerwoni“ rozstrzelali lotnika włoskiego

Hendaye, 17. 3. (PAT) W Walencji został rozstrzelany lotnik włoski Semprevere, który uległ katastrofie lotniczej na froncie andaluzjskim w okolicy Santuario de la Virgen (prov. Jaen) i tam został wzięty do niewoli. Sąd wojenny w Walencji po stwierdzeniu czynnego udziału w bombardowaniu wojsk rządowych skazał go na śmierć przez rozstrzelanie.

W związku z wizytą rumuńskiego ministra oświaty, dr. Constantyna Angelescu reprodukuje się zdjęcie, przedstawiające gmach Uniwersytetu w stolicy Rumunii w Bukareszcie.

Samochód ciężarowy w sklepie i pociąg w restauracji kolejowej

Łódź wioślarska pod pływakami awionetki

Berlin, 17. 3. (PAT) W dzielnicy Weisensee wydarzyła się niecodzienna katastrofa komunikacyjna. Na skrzyżowaniu ulic zderzył się dwa wielkie samochody ciężarowe. Na skutek zderzenia kierowca jed-

z kierowca samochodu, właściciel sklepu oraz mieszkańcy zagrożonych mieszkań uratowali się w ostatniej chwili ucieczką na ulicę.

Helsingfors, 17. 3. (PAT) Na stacji kolejowej Kucvola pociąg motorowy z powodu defektu hamulca hamulca wykościł się i wpadł na budynek, w którym znajdowała się restauracja kolejowa. Trzy osoby ciężko ranne.

Rio de Janeiro, 17. 3. (PAT) Na wodach zatoki rioskiej zdarzył się nieszczęśliwy wypadek, jedyny w swoim rodzaju. Samolot sportowy, pilotowany przez nieznanego Hamurana, podobno zmuszony do nagłego wodowania z powodu defektu w motorze, zawadził o łódź regatową i wyrzucił ją, zabijając na miejscu jednego z wioślarzy. Lotnik twierdzi, że w ogóle nie widział, tylko uczył, że zawadził o coś jednym z pływaków. Gdy aparat opuścił się na wodę, lotnik obejrzał się za siebie i ujrzał ton morską zabarwioną bardzo silnie krwią zabitego wioślarsza. Ofiara wypadku, znany sportsmen w Rio, osierocił młodzieńską żonę i pięciomiesięcznego synka.

Sionim, 17. 3. (PAT) Pochodzący ze wsi Krzywiec rolnik Sawicki, w chwili gdy wraz z żoną i dzieckiem przejeżdżał furmanką w bród rzekę Hrywdę, został porwany przez silny prąd. Sawicki zdołał się z dzieckiem wyratować, żona zaś jego została wraz z wozem uniesiona przez prąd. Po przebyciu 3 km. natrafiła na wir i zatonała.

Poznań, 17. 3. (PAT) W Chobienicach w pow. wolsztyńskim w czasie młócenia pas transmisyjny chwycił za suknię Robotnicę J. Marciniak i rzucił ją na ziemię. Robotnica poniosła śmierć na miejscu.

nego samochodu wraz z przyczepką, na której znajdowało się 300 ctn. zwier, najechał na narożnik domu. Samochód przebił front znajdującą się tam sklepu do głębokości 3 metrów i zламаł podporę narożnika. Cały narożnik 4-piętrowego domu zawalił się.

Na kufle od piwa i gryzące płyny walczą z belgijskim wodzem reksistów

Bruksela 17. 3. (PAT) Przywódca reksistów Degrelle, jak twierdzą w zblizonych do niego kołach, został wczoraj lekko ranny kuflem od piwa, rzuconym podczas zebrań w Dilbeek. Następnie Degrelle udał się do Dilbeek, gdzie przemawiał na drugim zebraniu, zorganizowanym przez miejscową grupę reksistów. Na zebraniu tym doszło do starcia z kontrmanifestantami, przy czym Degrelle oblan jakimś gryzącym płynem, który niszczył mu palce. Kilka kropli płynu lekko poparzyło Degrelle, w twarz.

POLSKA ŻEGLUGA RZECZNA „VISTULA” Sp. z ogr. odp.

ODDZIAŁ W BYDGOSZCZY, UL. GRODZKA 21 TEL. 30-30 i 11-96

Korzystajcie z przewozu towarów drogą wodną!

Jest to najtańszy i najdokładniejszy transport!

Z dniem 16 b. m. uruchomiliśmy nasze regularne codzienne linie pospieszne i holownicze na całej długości Wisły i zatoce Gdańskiej.

ODDZIAŁY I AGENTURY: Kraków, Nowy Korczyn, Tarnobrzeg, Sandomierz, Puławy, Warszawa, Wyszogród, Płock, Włocławek, Łódź, Toruń, Bydgoszcz, Grudziądz, Tczew, Gdańsk, Gdynia.

W roku bieżącym przedłużyliśmy nasze linie towarowe i pasażerskie aż do Krakowa.

1707

GDANSK

Polecamy następujące firmy:

ARTYKUŁY SZEWSKIE
wkładki dla płaskich stóp i narzędzia
BURTOWNIE DETALICZNIE
CARL FUHRMANN, II. Damm nr. 6, tel. 25310.
5825

DAMSKIE KAPELUSZE
eleganckie i najnowsze fasony w wielkim wyborze po cenach konkurencyjnych sprzedaje
Hut - Bazar zur Altstadt
Gdańsk, Altst. Graben 45. 1484

DYWANY, firany i materiały meblowe
Magazyn specjalny Langgasse 20/21 tel. 24223
AUGUST MÖMBER G.m.b.H. FILIA: Kohlen-gasse 9, tel. 28861

ELEGANCKIE PARASOLE
WYKWINTNE TOREBKI poleca firma
KARAU, Langgasse 55.
9823

PERFUMERJA
LAUTER, Langgasse 85
przy bramie ul. Długiej tel. 26571

POSADZKI „Terrazzo” i z drzewa twardego (Steinholz Fussböden)
Fr. Vollmann & Rizzotti
Gdańsk, Samtgasse 6/8. Telefon 26487.

Rowery, wózki dziecięce, maszyny do szycia
oraz części zapasowe wszelkiego rodzaju kupuje się dobrze i tanio w firmie
Max Willer
Gdańsk, I Damm 14. Naprawy fachowo i po cenach przystęp.

Skład żelaza - narzędzia
Magazyn statków kuchennych, szkła i porcelany
978 Gd SKŁAD FABRYCZNY: POLDI-STÄHLE
E. & R. LEIBRANDT Milchkanengasse narożnik Hopfengasse
Towary żelazne - stalowe - metalowe.

ŻELÓWKI GOLIATOWE
Poczwórnej wytrzymałości - Chemlecz. farbiarnia
Zakład wulkanizacyjny obuwia gumowego.
Warsztat obuwia na miarę i reparacyjny.
Müllers Goliath-Sohlerei właśc. W. Muzyk
II. Damm 17. tel. 22989

TORUN
Wspólnika
poszukuję do dobrze zaprowadzonej, od lat znanej fabryki, z gotówką do 5.000 zł. lub dam utrzymanie i pensję według umowy, Oferty do „Dnia Pomorza” Toruń. 1701Ck

Maszynę
do szycia, 4-lampowe radio Philipsa za 100 zł sprzedam. Toruń, Most Pauliński 1, m. 1. 1700Ck

Tapety
listwy, borty, wielki wybór, tanie ceny. Nowości 1937. Hurtownia Drogeria T. Rzymkowski, Toruń, ul. Szeroka 43. 1466C

Kuwerture,
olejki owocowe, esencje rumowa, wanilin, poleca najprzystępniej. Stanisław Śluccki, Warszawa, Chmielna 57. 1486

Mieszkał
teraz Toruń, Św. Jakuba 17. **Uikan**, astrolog i terapeut. 1594Ck

CODZIENNIE NADCHODZĄ NOWOŚCI!!!
PŁASZCZE DAMSKIE I KOMPLETY
najnowsze modele wiedeńskie i angielskie
BRACIA BŁOCH - SZEROKA 11

Fotograficzne
przybory dla amatora — znawcy

Zioła
wody, sole lecznicze, gałki

Opatrunki
wata, opaski irygatory

Pudry 1344
wody kwiatowe na wagę

Grzebień
lusterka, puderniczki

Żyłetki
nożyczki, brzytwy, szczyzoryki kupisz najkorzystniej w hurtowni

Jan Kapczyński
Szeroka 35.

Otwierajcie szafy!
Przełóżcie garderobę!
Najlepiej odzież wiosenna czyści chemicznie i farbuję

BARWA KAŁAMAJSKI
Toruń, Szeroka 21
1284

Przyjmuję zamówienia na motocykle Sokół, B. S. A. D.K.W., Zündapp, Raleigh Ariel, Velocette, Matchless lekkie motocykle różnych fabrykatów, wolne od podatku i prawa jazdy, reestracja jak zwykły rower. Maszyny do pisania różnych fabrykatów. Bardzo wygodne sploty. Oględziny bez przymusowego kupna. Reparaty i tanio. Używane motocykle na składzie **KATAFIAS** 1697C
Toruń Tel. 1447

Przebiegnął od 1. 4. 1937. **rzadca gospodarczy**
kawaler, pod ogólną dyspozycją właściciela, silny i energiczny w wieku około lat 35, na maj. 250 ha. Uwzględni się tylko synów włościańskich z ukończoną szkołą rolniczą i dłuższą praktyką w dobrych gospodarstwach. Oferty nieuwzględnione zostaną bez odpowiedzi. Zgłoszenia z odpisami świadectw i życiorysem przesyłać: Majełność Płochocin, p. Warlubie, pow. Świecie. 1687

Pracownia futer
przerabia lisy na najmodniejsze pelerynki oraz futra podług najnowszych modeli. „FUTRO” Toruń, ul. Szeroka 25. 1677

„Polskie Zioła”
miesięcznik zielarski, podaje ceny ziół, udziela porad i wskazówek. Warszawa, Książęca 6. 1679

Mieszkanie
4-pokoje, wszelkie wygody, w willi, w ogrodzie Toruń, ul. Grudziądzka 70, wynajem od 1. 4. 1937. 1691Ck

Ogrodnicy
kupują siał i szpagaty najtaniej w firmie **Z. Bakerowicz** Skład skór, Toruń, ul. Żeglarska nr. 21. 1642

Z powodu
wyjazdu sprzedam kompletne urządzenie z pokoje z kuchnią, składające się z sypialni, stolowego i kuchni, oraz można przejąć mieszkanie, w którym obecnie zamieszkuje. Wiadomość „Dzień Pomorza” pod nr. 220”. 1311C

Na święta

ciasta budynie

Dr. Oetkera

Zastępstwa we wszystkich większych miastach Polski.
Niezrównana ksiązka z przepisami Dra A. Oetkera pt. „Dobra gospodyni piecze sama” jest do nabycia we wszystkich sklepach kolonialnych, księgarskich i u naszych zastępców. Cena obniżona do 30 groszy. 1631

PRZETARG
Dyrekcja Okręgowa Kolei Państwowych w Toruniu
Wydział Zasobów w Bydgoszczy
zwraca uwagę na ogłoszony w Monitorze Polskim Nr. 59 z dnia 13 marca br. przetarg publiczny, wyznaczony na dzień 16 kwietnia br. na dostawę:
1) 400 kg lakier emal. zielony do woz. osob.,
2) 800 kg lakier emal. biały,
3) 1100 kg lakier emal. czarny,
4) 1100 kg lakier kopalowy,
5) 6000 kg Werniks na żelazo,
6) 500 kg lakier Nr. 23. C. do lakier. ławek,
7) 15 kg lakier Spirytus. bezbarwny,
8) 40 kg lakier izolac. czarny piecowy,
9) 10 kg lakier izolacyjny bakelitowy,
10) 60 kompl. gotowych farb i lakierów do całk. mal. wag. osob. syst. „mokrym na mokre”.
Zlecenie Nr. 929/4. (1695)

— Szeffe, jeśli pan natychmiast nie odeśle tego wstępnego lobuza, kwitujemy wszyscy ze służby.
— Ale co ja mam zrobić? Rodzice piszą właśnie, że odbiorą go jedynie, jeśli zapłacimy 10.000 dolarów okupu.

OGŁOSZENIA:
wiersz milimetryowy na stronie I-lampowej 0,20 zł
w tekście na pierwszej stronie 1,00 zł
w tekście na drugiej i trzeciej stronie 0,80 zł
w tekście na dalszych stronach 0,50 zł
Drobne za słowo 16 gr. Pierwsze słowo i wyrazy tłustym drukiem liczymy podwójnie.
Za ogłoszenia sądowe i urzędowe w drobnym składzie 25 proc. drożej.
Dla poszukujących pracy i nekrologi 25 proc. niższe.
Komunikaty 50 gr za wiersz.
Za ogłoszenia skomplikowane i z zastrzeż. miejsca 20 procent nadwyżki. W W. M. Gdańsku cennik ogłoszeniowy jest identyczny z cennikiem dla Polski, z tym jednak, że rachunki mogą być regulowane w gdańskich na podstawie notowań Giełdy Gdańskiej z dnia poprzedzającego dzień wpłaty.

ABONAMENT MIESIĘCZNY WYNOŚI:
W ekspedycji miejscowych agencji 2,00 zł
Z odnośnikiem do domu 2,20 zł
Przez pocztę z odnośnikiem do domu 2,40 zł
Pod opaską 4,50 zł
W Gdańsku przez pocztę 2,32 gd; przez gońca 3,00 gd
W Gdańsku z odbieraniem w administracji wprost 1,75 gd
Z zagranicą 4,00 zł
W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą (np. przeszkody w zakładzie, strajki) Administracja nie odpowiada za niedostarczenie pisma.
Redaktor odpowiedzialny:
WACŁAW WYTYK, Toruń, ul. Bydgoska 54.

U W A G I :
Ogłoszenia drobne przyjmujemy wyłącznie za gotówkę. Najmniejsze ogłoszenie drobne liczymy za 10 słów. Ogłoszenia drobne przyjmujemy jedynie do 50 słów, powyżej — liczymy według rozmiaru. Zastrzeżenie miejsca dla ogłoszeń drobnych nie przyjmujemy, dla innych tylko wówczas, gdy za takie zastrzeżenie zostanie zapłaconą przewidziana w cenniku 20 proc. nadwyżka. Omyłki, które zasadniczo nie zmieniają treści ogłoszenia, nie upoważniają do żądania zwrotu gotówki, ani też nie zobowiązują Administracji do bezpłatnego powtórzenia ogłoszenia. Uzasadnione reklamacje będą uwzględniane o ile zostaną wniezione do dnia 8-miu od daty ukazania się ogłoszenia, lub od daty otrzymania rachunku. Przy sądownym ściąganiu należności rabat upada. Za terminowy druk i przepisane miejsce ogłoszenia Administracja nie odpowiada.

Redaktor odpowiedzialny za sprawę W. M. Gdańska: Wilhelm Grimsman. Gdańsk, Kassubischer Markt 21, I p. — Redaktor odpowiedzialny na Bydgoszcz: Leon Formanski Bydgoszcz: Plac Wolności 1, redaktor odpowiedzialny, na Gdynię: Wiktor Mielnikow, Gdynia, ul. Min. Kwiatkowskiego, gmach „Pagedu”. — Redaktor odpowiedzialny na Grudziądz: Mieczysław Baginski, Grudziądz, Plac 23 Stycznia 10, I. — Redaktor odpowiedzialny na Tczew: Alojzy Kuzio Tczew, Kościuszki nr. 1. — Redaktor odp. na Rypin: Kazimierz Świerzyński Członkami Pomorskiej Drukarni Rolniczej S. A. w Toruniu.